

Andrzej M. Skrzypiec¹

KIERUNKI ROZWOJU POLSKIEJ CELTOLOGII NA POCZĄTKU XXI WIEKU

1. Wstęp

Celem tej krótkiej pracy jest przedstawienie głównych kierunków rozwoju polskiej celtologii w latach 2001-2010. Należy tu zaznaczyć, że ramy tej pracy nie pozwalają na ujęcie wszystkich polskich publikacji celtologicznych, które się ukazały drukiem w tym okresie.

Na początku przypomnieć wypada definicję celtologii (bądź studiów celtyckich). Jak zauważa Piotr Stalmaszczyk w pracy *Celtic Studies in Poland in the 20th century: A bibliography* (2002: 111)², studia celtyckie obejmują języki, literaturę, kulturę, mitologię, religię, sztukę, historię i archeologię historycznych i obecnych krajów celtyckich, a także ślady wpływów celtyckich w innych krajach. Należy tu dodać, że często są to studia interdyscyplinarne, łączące – na przykład – literaturoznawstwo z językoznawstwem czy językoznawstwo z kulturoznawstwem. Ponadto, należy pamiętać o skomplikowanej sytuacji językowej – szeroko pojmowana celtologia zajmuje się również odmianami

---

¹ Dr Andrzej M. Skrzypiec interesuje się językoznawstwem ogólnym oraz językiem i kulturą Walii. E-mail: andrzej.m.skrzypiec@gmail.com.

² Dane bibliograficzne tej pracy znajdują się w punkcie 4 tego artykułu.

języka angielskiego używanymi w Irlandii czy Walii, a także literaturą irlandzką czy walijską tworzoną w języku Shakespeare'a (por. Stalmaszczyk, *Celtic Studies in Poland...*, 2002: 112). W pracy tej skoncentruję się głównie (choć nie wyłącznie) na naukach filologicznych.

2. Polska celtologia

Należałoby również wyjaśnić, co się kryje pod pojęciem *polska celtologia*. Sądzę, że wielu badaczy się zgodzi z opinią, iż do polskich prac celtologicznych zaliczyć trzeba prace z zakresu tej dyscypliny polskich i zagranicznych uczonych związanych z polskimi ośrodkami akademickimi, opublikowane w Polsce i za granicą (Stalmaszczyk, *Celtic Studies in Poland...*, 2002: 111).

W Polsce można wskazać kilka ośrodków akademickich zajmujących się celtologią. Są to przede wszystkim Katolicki Uniwersytet Lubelski i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które mają wyodrębnione w swoich Instytutach Filologii Angielskiej jednostki zajmujące się studiami celtyckimi – Katedrę Filologii Celtyckiej (KUL) i Zakład Języków i Literatur Celtyckich (UAM). Wśród związanych z KUL-em badaczy zajmujących się językami, literaturami i kulturami celtyckimi znajdują się m.in. Anna Bloch-Rozmej, Maria Bloch-Trojnar, Anna Bondaruk, Eugeniusz Cyran i Krzysztof Jaskuła. Należy też przypomnieć innych słynnych językoznawców, w przeszłości związanych z tą uczelnią – Edmunda Gussmanna i Aidana Doyle'a. W Poznaniu natomiast studia celtyckie rozwijają m.in. Sabine Heinz, Michael Hornsby, Mark Ó Fionnáin i Joanna Kopaczyk. W innych ośrodkach akademickich badacze również zajmują się celtologią, np. Anna Buczek-Zawiła w Krakowie (dawniej KUL), Joanna Burzyńska w Gdańsku, Anna Cisło we Wrocławiu, Jadwiga Pstrusińska w Krakowie czy też Piotr Stalmaszczyk i Krzysztof Tomasz Witczak w Łodzi. Jak zauważa Piotr Stalmaszczyk (*Celtic Studies in Poland...*, 2002: 112), ojcem polskiej celtologii był Stefan Czarnowski, autor licznych prac traktujących o literaturze, historii i mitologii krajów celtyckich (m.in. *Le cult des héros et ses conditions sociales: Saint-Patrick, héros national de l'Irlande*, 1919³). Jednak za pierwszą polską celtologiczną pracę uważać można pracę *Z zagadnień gramatycznych i etymologicznych* pióra Jana Michała Rozwadowskiego⁴, traktującą o pochodzeniu wybranych słów staroirlandzkich, opublikowaną w 1897 roku

---

³ Czarnowski, S. 1919. *Le cult des héros et ses conditions sociales: Saint-Patrick, héros national de l'Irlande*. Paris: Libraire Félix Alcan.

⁴ Rozwadowski, J.M. 1897. *Z zagadnień gramatycznych i etymologicznych*. *Rozprawy Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności*, nr 25, 389-427.

(Stalmaszczyk, *Celtic Studies in Poland...*, 2002: 112).

W XX wieku w Polsce powstało wiele prac celtologicznych – obszerną ich listę przedstawia Stalmaszczyk (*Celtic Studies in Poland...*, 2002) w opracowanej przez siebie bibliografii. Przypomnijmy tu tylko wybrane pozycje językoznawcze, literaturoznawcze i kulturoznawcze, które ukazały się drukiem w ostatnim dwudziestolecu XX wieku: *Języki celtyckie na Wyspach Brytyjskich* Alfreda F. Majewicza i Elżbiety Majewicz (1983)⁵, *Języki celtyckie* Leszka Bednarczuka (1988)⁶, *Functional Syntax: A Case Study in Middle Welsh* Jamesa Fife'a (1988)⁷, *Noun Derivation in Modern Irish: Selected Categories, Rules and Suffixes* Aidana Doyle'a (1992)⁸, *Towards a Theory of Poetic Drama: Yeats, Synge, O'Casey* Joanny Burzyńskiej (1995)⁹, *Resonance Elements in Phonology: A Study in Munster Irish* Eugeniusza Cyrana (1997)¹⁰, *Eseje o poezji Seamusa Heaneya* pod red. Olgi Kubińskiej i Davida Malcolma (1997)¹¹, *Wiek doskonalenia. Z filozofii szkockiego Oświecenia* Stefana Zabieglika (1997)¹², *Element Interactions in Phonology: A Study of Connemara Irish* Anny Bloch-Rozmej (1998)¹³, *Celtowie* Bożeny Gierek (1998)¹⁴, *Old Celtic Cultures from the Hindukush Perspective* Jadwigi Pstrusińskiej (1999)¹⁵, *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej* pod red. Olgi Kubińskiej, Davida Malcolma i Stanisława Modrzewskiego (2000)¹⁶, *Collectanea Celto-Asiatica*

---

⁵ Majewicz, A.F., E. Majewicz. 1983. *Języki celtyckie na Wyspach Brytyjskich*. Wrocław: Ossolineum.

⁶ Bednarczuk, L. 1988. *Języki celtyckie*. W: L. Bednarczuk (red.). *Języki indoeuropejskie*. Tom II. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 645-731.

⁷ Fife, J. 1988. *Functional Syntax: A Case Study in Middle Welsh*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

⁸ Doyle, A. 1992. *Noun Derivation in Modern Irish: Selected Categories, Rules and Suffixes*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

⁹ Burzyńska, J. 1995. *Towards a Theory of Poetic Drama: Yeats, Synge, O'Casey*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

¹⁰ Cyran, E. 1997. *Resonance Elements in Phonology: A Study in Munster Irish*. Lublin: Folium.

¹¹ Kubińska, O., D. Malcolm (red.). 1997. *Eseje o poezji Seamusa Heaneya*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

¹² Zabieglik, S. 1997. *Wiek doskonalenia. Z filozofii szkockiego Oświecenia*. Gdańsk: Politechnika Gdańska. Zabieglik, S. 2000. *Historia Szkocji*. Wydanie drugie poprawione i rozszerzone. Gdańsk: Wydawnictwo DJ.

¹³ Bloch-Rozmej, A. 1998. *Element Interactions in Phonology: A Study of Connemara Irish*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

¹⁴ Gierek, B. 1998. *Celtowie*. Kraków: Znak.

¹⁵ Pstrusińska, J. 1999. *Old Celtic Cultures from the Hindukush Perspective*. Kraków: Universitas.

¹⁶ Kubińska, O., D. Malcolm, S. Modrzewski (red.). 2000. *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 2*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Cracoviensia pod red. Jadwigi Pstrusińskiej i Andrew Feara (2000)¹⁷ oraz *Historia Szkocji* Stefana Zabieglika (2000)¹⁸, a także wcześniejsza publikacja tego autora z 1993 roku¹⁹).

3. Wybrane publikacje celtologiczne opublikowane na początku XXI wieku – monografie (w tym prace zbiorowe) i specjalne numery czasopism

Przejdźmy do publikacji celtologicznych, które ukazały się w XXI wieku. W punkcie 4 przedstawię listę z danymi bibliograficznymi pozycji przedstawionych w tej części pracy.

Zacznę od wydawnictw zbiorowych – czasopism i zbiorów prac. Należy tu wymienić *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature* pod red. Joanny Burzyńskiej i Danuty Stanulewicz z 2001 roku, *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World* pod red. Ignacego Ryszarda Danki i Piotra Stalmaszczyka z roku 2002, *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 3* pod red. Davida Malcolma z roku 2002, *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 4* pod red. Ludmiły Gruszewskiej-Blaim i Davida Malcolma z roku 2005, celtycki numer *Beyond Philology* (nr 4) z roku 2007 pod red. Joanny Burzyńskiej i Danuty Stanulewicz, *Issues in Celtic Linguistics (Lublin Studies in Celtic Languages nr 5)* pod red. Anny Bloch-Rozmej z roku 2008 oraz *Perspectives on Celtic Languages (Lublin Studies in Celtic Languages nr 6)* pod red. Marii Bloch-Trojnar z roku 2009. Wymienione publikacje zawierają teksty językoznawcze, kulturoznawcze i literaturoznawcze polskich i zagranicznych badaczy.

Wśród książek będących owocem pracy indywidualnej znalazły się następujące pozycje: *Irish Aidana Doyle’a* z roku 2001, *Symbole pogańskie na celtyckich krzyżach. Mity – symbole – obrazy* Ryszardy Bulas z roku 2002, *Covert and Overt Pronominals in Irish Aidana Doyle’a* z roku 2002, *Tradycje celtyckie w życiu religijnym współczesnego społeczeństwa irlandzkiego* Bożeny Gierek z roku 2002, *Tożsamość Irlandczyków w prozie odrodzenia literackiego z przełomu XIX i XX wieku* Anny Cisko z roku 2003, *PRO and Control in English, Irish and Polish: A Minimalist Analysis* Anny

---

¹⁷ Pstrusińska, J., A. Fear (red.). 2000. *Collectanea Celto-Asiatica Cracoviensia*. Kraków: Księgarnia Akademicka.

¹⁸ Zabieglík, S. 2000. *Historia Szkocji*. Wydanie drugie poprawione i rozszerzone. Gdańsk: Wydawnictwo DJ.

¹⁹ Zabieglík, S. 1993. *Historia Szkocji do końca XVIII w.* Gdańsk: Wydział Zarządzania i Ekonomii, Politechnika Gdańska.

Bondaruk z roku 2004, *Celtic Presence: Studies in Celtic Languages and Literatures: Irish, Scottish Gaelic and Cornish* Piotra Stalmaszczyka z roku 2005, *Polyfunctionality in Morphology: A Study of Verbal Nouns in Modern Irish* Marii Bloch-Trojnar z roku 2006, *Ancient Sound Changes and Old Irish Phonology* Krzysztofa Jaskuły z roku 2006, *Kształt literacki dramatu Samuela Becketta* Tomasza Wiśniewskiego z roku 2006, *Celtic Literatures: Discoveries* Sabine Heinz z roku 2007, *Understanding John McGahern* Davida Malcolma z roku 2007, *Konstruowanie przestrzeni. Walia w twórczości Nialla Griffithsa* Aleksandra Bednarskiego z roku 2009, *Studies in Celtic Languages and Celtic Englishes* Piotra Stalmaszczyka z roku 2009.

Należy też tu odnotować wznowienia – w 2004 roku słownika *A Reverse Dictionary of Modern Irish* Aidana Doyle'a i Edmunda Gussmanna oraz w 2005 roku pierwszego – i jak dotychczas, jedyne – polskiego podręcznika do nauki irlandzkiego, zatytułowanego *An Ghaeilge. Podręcznik języka irlandzkiego*, napisanego przez tych samych autorów. Na marginesie można zauważyć, iż drugie wydanie tego podręcznika (z roku 1997) zostało zrecenzowane przez Iwonę Matyjas²⁰. Trzeba tu również wspomnieć, iż osobom uczącym się języka irlandzkiego przybyła jeszcze jedna pomocna publikacja – *Język irlandzki. Rozmówki* (Mac Guill 2008)²¹.

4. Kierunki rozwoju studiów językoznawczych w zakresie celtologii

Specjalizuję się w językoznawstwie, stąd też chciałbym zająć się bliżej polskimi językoznawczymi studiami celtyckimi. Ponadto, z powodu swoich powiązań z Wrocławiem, chciałbym uwypuklić badania z zakresu celtologii prowadzone przez dwóch badaczy związanych z tym miastem – Annę Cisko, zatrudnioną w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, oraz piszącego te słowa (dawniej – Uniwersytet Wrocławski). Anna Cisko prowadzi badania nad irlandzką odmianą angielszczyzny, a także nad socjolingwistyczną sytuacją Republiki Irlandii i polityką wydawniczą tego kraju. Natomiast moje zainteresowania koncentrują się na języku walijskim – jego morfologii, składni i leksyce, jak również na sytuacji językowej Walii.

---

²⁰ Matyjas, I. 2007. Recenzja *An Ghaeilge. Podręcznik języka irlandzkiego* Aidana Doyle'a i Edmunda Gussmanna (1997). *Beyond Philology*, nr 4, 263-265.

²¹ Mac Guill, C. 2008. *Język irlandzki. Rozmówki*. Polska wersja językowa K. Martinek. Konsultant merytoryczny M. Ó Fionnáin. Poznań: Nowela.

Jak już częściowo wyżej zasygnalizowałem, polskie badania skupiają się na językach celtyckich (głównie irlandzkim i walijskim) oraz na irlandzkiej odmianie angielszczyzny, a także na języku Scots.

Językiem irlandzkim zajmuje się grono językoznawców związanych z KUL-em – m.in. wcześniej już wymienieni Anna Bloch-Rozmej, Maria Bloch-Trojnar, Anna Bondaruk, Eugeniusz Cyran i Krzysztof Jaskuła. Badają oni głównie fonologię i morfofonologię tego języka, także w ujęciu historycznym (Bloch-Rozmej, Chudak, Jaskuła) oraz morfologię i składnię (Bloch-Trojnar, Bondaruk). Uczeni z innych ośrodków akademickich także zajmują się tym językiem, m.in. jego sytuacją socjolingwistyczną (m.in. Cisło, Ó Riain, Stalmaszczyk).

Językiem walijskim interesują się m.in. Anna Buczek-Zawiła, Sabine Heinz, Katarzyna Jędrzejewska-Pyszcak, Karolina Rosiak, Andrzej M. Skrzypiec i Danuta Stanulewicz. Badacze ci zajmują się fonologią (Buczek-Zawiła), morfologią i składnią (Heinz, Rosiak, Skrzypiec, Stanulewicz) oraz leksyką tego języka (Jędrzejewska-Pyszcak, Skrzypiec, Stanulewicz). Ponadto, niektórych językoznawców interesują aspekty kulturowe i socjolingwistyczne (Buczek-Zawiła, Skrzypiec, Stanulewicz).

Należy też tu wspomnieć o – stosunkowo dotychczas nielicznych – publikacjach dotyczących innych języków celtyckich. Bretońskim i szkockim gaelickim zajmują się m.in. Katarzyna Bednarska, Michael Hornsby i Witold Stefański.

Następną grupę publikacji stanowią prace zajmujące się historią języków celtyckich (włączając w to prace etymologiczne) – wymienić tu można publikacje m.in. Piotra Stalmaszczyka i Krzysztofa Tomasza Witczaka.

Należy też zwrócić uwagę na badania porównujące dane zjawiska językowe w obrębie języków celtyckich (np. w pracach Stalmaszczyka) lub w językach celtyckich przeciwstawionych innym językom – polszczyźnie i angielszczyźnie (także jej celtyckim odmianom) (zob. prace Bloch-Rozmej, Bondaruk i Stalmaszczyka).

Jak już wyżej stwierdzono, polscy badacze zajmują się celtyckimi odmianami angielszczyzny, a także spokrewnionym z nią językiem Scots. O irlandzkiej odmianie języka angielskiego piszą m.in. Anna Cisło i Piotr Stalmaszczyk, zaś językiem Scots zajmuje się Joanna Kopaczyk.

Należy też odnotować prace z zakresu translatoryki, zajmujące się przekładem dzieł literatury celtyckiej (włączając w to literaturę angloceltycką) na inne języki – polski i niemiecki (zob. prace Cisło, Cisło i Czajki, Cisło i Stalmaszczyka, Heinz), a także dzieł polskich na język irlandzki (Ó Fionnáin).

5. Wybrane prace celtologiczne opublikowane w latach 2001-2010 – bibliografia

Poniżej przedstawiam listę publikacji książkowych omówionych powyżej w punkcie 2, a także wybranych artykułów w czasopismach i rozdziałów w książkach autorstwa badaczy wymienionych w punkcie 3, jak również innych, wyżej niewspomnianych, piszących głównie o literaturze angloirlandzkiej (np. Burzyńska, Jarniewicz, Kędra-Kardela, Malcolm), chociaż zdarzają się też prace o literaturze irlandzkojęzycznej (zob. Doyle). Poniższa lista nie uwzględnia recenzji i sprawozdań z konferencji celtologicznych.

- (1) Bednarska, K. 2009. Vowel quantity and the melody of consonants in Breton. W: M. Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 13-26.
- (2) Bednarski, A. 2004. The fiction of Niall Griffiths. W: E. Graur, C. Macsiniuc, A. Diaconescu (red.). *Messages, Sages, and Ages: Proceedings of the 1st International Conference on British and American Studies*. Suceava: Editura Universităţii Suceava, 57-70.
- (3) Bednarski, A. 2009. *Konstruowanie przestrzeni. Walia w twórczości Nialla Griffithsa*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (4) Bloch-Rozmej, A. 2009. Intra-segmental dependency relations in Irish and English. W: M. Bloch-Trojnar (red.), *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 49-62.
- (5) Bloch-Rozmej, A. (red.). 2008. *Issues in Celtic Linguistics (Lublin Studies in Celtic Languages 5)*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (6) Bloch-Trojnar, M. 2004. Rzeczowniki odsłowne w języku irlandzkim jako zjawisko na pograniczu fleksji i derywacji. W: M. Grabska (red.). „*Słowa, słowa, słowa*”... w komunikacji językowej II. Gdańsk: Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, 229-234.
- (7) Bloch-Trojnar, M. 2004. Verbal nouns in Modern Irish: A case for derivation relevant to syntax? W: H. Kardela, W.J. Sullivan, A. Głaz (red.). *Perspectives on Language*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 61-68.
- (8) Bloch-Trojnar, M. 2006. *Polyfunctionality in Morphology: A Study of Verbal Nouns in Modern Irish*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (9) Bloch-Trojnar, M. 2008. Deverbal agent nominalizations and the base rule hypothesis. W: A. Bloch-Rozmej (red.). *Issues in Celtic Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 37-54.

- (10) Bloch-Trojnar, M. 2009. On the nominal status of VNs in light verb constructions in Modern Irish. W: M. Kuźniak, B. Rozwadowska (red.). *PASE Papers 2008*. Vol. 1: *Studies in Language and Methodology of Teaching Foreign Languages*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza ATUT, 25-33.
- (11) Bloch-Trojnar, M. (red.). 2009. *Perspectives on Celtic Languages (Lublin Studies in Celtic Languages 6)*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (12) Bondaruk, A. 2004. *PRO and Control in English, Irish and Polish: A Minimalist Analysis*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (13) Bondaruk, A. 2009. Anomalous control in Irish. W: M. Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 87-109.
- (14) Buczek-Zawiła, A. 2002. Diphthongs in Welsh – hybrid domains. *Beyond Philology*, nr 2, 7-33.
- (15) Buczek-Zawiła, A. 2002. Lenition and Welsh possessive pronouns. W: D. Stanulewicz (red.). *PASE Papers in Language Studies: Proceedings of the Ninth Annual Conference of the Polish Association for the Study of English. Gdańsk, 26-28 April 2000*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 95-102.
- (16) Buczek-Zawiła, A. 2003. Akcent prozodyczny i melodyczny a specjalny status ostatniej sylaby w walijskim. *Roczniki Humanistyczne KUL*, nr LI, 17-26.
- (17) Buczek-Zawiła, A. 2008. Minority fighting the majority: Perspectives of defending Welsh against English. W: A. Bloch-Rozmej (red.). *Issues in Celtic Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 75-88.
- (18) Bulas, R. 2002. *Symbole pogańskie na celtyckich krzyżach. Mity – symbole – obrazy*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (19) Burzyńska, J. 2001. *On Baile's Strand* by W.B. Yeats: Ironic and tragic trappings of heroic transcendence. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 53-73.
- (20) Burzyńska, J., D. Stanulewicz (red.). 2001. *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej.
- (21) Burzyńska, J., D. Stanulewicz (red.). 2007. *Beyond Philology*, nr 4. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- (22) Bystydzieńska, G. 2001. "Nature is not enough...?" The poetical world of Patrick Cavanagh. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii CurieSkłodowskiej, 89-100.
- (23) Chudak, M. 2009. Segmental alternations in Irish. W: M. Bloch-

- Trojnar (red.) *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 127-141.
- (24) Cisło, A. 2001. *Hiberno-English* w prozie Irlandzkiego Odrodzenia Literackiego. *Rozprawy Komisji Językowej (Wrocławskie Towarzystwo Naukowe)*, nr 27, 127-143.
- (25) Cisło, A. 2002. Irish substratum in the grammar of fictions of the Irish Literary Revival. W: I. R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 11-20.
- (26) Cisło, A. 2003. *Tożsamość Irlandczyków w prozie odrodzenia literackiego z przełomu XIX i XX wieku*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- (27) Cisło, A. 2008. Zagubione w tłumaczeniu? Hibernoangielskie słownictwo w przekładzie literackim na język polski. W: A. Pstyga (red.). *Słowo z perspektywy językoznawcy i tłumacza III*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 151-155.
- (28) Cisło, A. 2009. Nazwy własne jako nośniki obcości w przekładzie literatury irlandzkiej na język polski. W: E. Komorowska, Ź. Kozicka-Borysowska (red.). *Świat Słowian w języku i kulturze X*. Szczecin: Print Group, 29-34.
- (29) Cisło, A. 2010. Irlandzki w szkolnictwie – nietypowa sytuacja języka narodowego. W: E. Komorowska, Stanulewicz (red.). *Język, tożsamość i komunikacja międzykulturowa. Księga Pamiątkowa ofiarowana Doktor Bożenie Zinkiewicz-Tomanek*. Szczecin: Volumina.pl Daniel Krzanowski, 40-49.
- (30) Cisło, A. 2010. The restoration of the Irish book in the context of language policy at the turn of the nineteenth and twentieth centuries. W: Adriana Biedroń, Dorota Werbińska (red.). *Wschód–Zachód. Literature and Linguistics: Theory and Practice*. Słupsk: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pomorskiej w Słupsku, 105-112.
- (31) Cisło, A. 2010. W poszukiwaniu tworzywa literackiego – język *Wysp Aran* Johna Millingtona Synge’a. W: D. Stanulewicz (red.). *Lingua Terra Cognita I. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Romanowi Kaliszowi*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 353-370.
- (32) Cisło, A., P. Czajka. 2009. The foreignness of Irish literary proper names in the Polish language. W: Z. Wąsik, J. Zaprucki (red.). *Słowo jako wyraz duchowości człowieka*. Jelenia Góra: Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze, 43-53.
- (33) Cisło, A., P. Stalmaszczyk. 2002. Właściwości tekstów staroirlandzkich w opracowaniach i przekładzie. W: K. Michalewski (red.). *Tekst w mediach*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 25-35.

- (34) Danka, I.R., P. Stalmaszczyk (red.). 2002. *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- (35) Doyle, A. 2001. *Irish*. München: Lincom Europa.
- (36) Doyle, A. 2001. Writing in a dying language: The poetry of Cathal Ó Searcaigh. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 131-142.
- (37) Doyle, A. 2002. *Covert and Overt Pronominals in Irish*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (38) Doyle, A. 2002. Czekaający sfinks: twórczość Nuali Ní Dhomhnaill. W: D. Malcolm (red.). *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 3*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 12-29.
- (39) Doyle, A., E. Gussmann. 2004 [1996]. *A Reverse Dictionary of Modern Irish*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (40) Doyle, A., E. Gussmann. 2005 [1991, 1997]. *An Ghaeilge. Podręcznik języka irlandzkiego*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (41) Gierek, B. 2002. *Tradycje celtyckie w życiu religijnym współczesnego społeczeństwa irlandzkiego*. Kraków: Zakład Wydawniczy „NOMOS”.
- (42) Gmerek, K. 2010. *Polacy i materia celtycka w XIX wieku*. Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, BONAMI Wydawnictwo-Drukarnia.
- (43) Gruszewska-Blaim, L., D. Malcolm (red.). 2005. *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 4*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- (44) Heinz, S. 2007. *Celtic Literatures: Discoveries*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- (45) Heinz, S. 2008. Keeping the namespace in translation: As exemplified by the translation of Modern Welsh prose into German. W: S. Wąciór, G. Maziarczyk (red.). *Literature and/in Culture*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 89-103.
- (46) Heinz, S. 2008. Remarks on selected Welsh word classes: Articles, adverbs and nouns. W: A. Bloch-Rozmej (red.). *Issues in Celtic Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 109-128.
- (47) Heinz, S. 2009. Diminutive formations in modern Welsh and functions of their formants. W: M. Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 187-198.
- (48) Hornsby, M. 2009. The phenomenon of ‘new’ speakers – Breton and Gaelic perspectives. W: M. Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 199-114.
- (49) Jarniewicz, J. 2001. Derek Mahon and the poetry of exile.

- W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 101-112.
- (50) Jarniewicz, J. 2007. In the shadow of a foreign language: Contemporary Irish poets writing in English. *Beyond Philology*, nr 4, 65-76.
- (51) Jaskuła, K. 2004. Segment identity and Irish lenition. W: H. Kardela, W.J. Sullivan, A. Głaz (red.). *Perspectives on Language*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 99-107.
- (52) Jaskuła, K. 2006. *Ancient Sound Changes and Old Irish Phonology*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- (53) Jaskuła, K. 2009. Irish nuclear power on the wane – word-final clusters. W: M. Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 215-225.
- (54) Jędrzejewska-Pyszczałak, K. 2008. On the status of pseudonyms within the theory of names – evidence from the Welsh setting. W: A. Bloch-Rozmej (red.). *Issues in Celtic Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 159-165.
- (55) Kallas, P. 2007. The Second Coming: The metaphysical fears of William Butler Yeats and Gustaw Herling-Grudziński. *Beyond Philology*, nr 4, 77-97.
- (56) Kędra-Kardela, A. 2001. In search of identity: Subjectivity, focalization and speech representation in Elizabeth Bowen's short story "Charity". W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 75-87.
- (57) Kędra-Kardela, A. 2007. Exile and the exiled in short stories by George Moore, James Joyce and Liam O'Flaherty. *Beyond Philology*, nr 4, 109-120.
- (58) Kędzierska, A. 2001. A tear for Salome. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 43-51.
- (59) Kopaczyk, J. 2001. The Scots-Northern English continuum of marking noun plurality. *Studia Anglica Posnaniensia*, nr 36, 131-140.
- (60) Kopaczyk, J. 2002. Palatalization of sonorants in Older Scots. W: J. Fisiak (red.). *Studies in English Historical Linguistics and Philology: A Festschrift for Akio Oizumi*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 191-203.
- (61) Kopaczyk, J. 2009. (Multi-word) units of meaning in 16th-century legal Scots. W: R.W. McConchie, J. Tyrkkö, A. Honkapohja (red.). *Selected Proceedings of the 2008 Symposium on New Approaches in English*

- Historical Lexis (Hel-Lex 2)*. Sommerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 88-95.
- (62) Kubińska, O. 2007. Back to Ithaca? *That They May Face the Rising Sun* by John McGahern and *L'Ignorance* by Milan Kundera. *Beyond Philology*, nr 4, 121-139.
- (63) Malcolm, D. 2001. Style and its function in the novels of Colm Toibin. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, 143-160.
- (64) Malcolm, D. 2007. The presence of the past in the poetry by Seamus Heaney. *Beyond Philology*, nr 4, 141-155.
- (65) Malcolm, D. 2007. *Understanding John McGahern*. Columbia, South Carolina: University of South Carolina Press.
- (66) Malcolm, D. (red.). 2002. *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 3*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- (67) Moss, M. 2007. *Agents in Early Welsh and Early Irish: A critical appraisal*. *Beyond Philology*, nr 4, 11-29.
- (68) Ó Fionnáin, M. 2008. Irish translations of Mickiewicz's *Księgi Narodu Polskiego i Pielgrzymstwa Polskiego*. W: R. Sokolosky, H. Duda, K. Klimkowski, J. Klimek (red.). *Warsztaty Translatorskie 4*. Lublin – Ottawa: Towarzystwo Naukowe KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; Slavic Research Group, University of Ottawa, 289-298.
- (69) Ó Riain, S. 2002. The decline and revival of the Irish language, and its future in the context of a uniting Europe. *Beyond Philology*, nr 2, 83-101.
- (70) Poloczek, K. 2001. Paula Meehan's *Pillow Talk* – the chronicles of shapechanging. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, 113-129.
- (71) Rosiak, K. 2009. The use of diminutives by speakers of Welsh. W: Maria Bloch-Trojnar (red.). *Perspectives on Celtic Languages*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 237-247.
- (72) Skrzypiec, A.M. 2004. Wierzenia oraz religie (tak zwanych) Celtów. W: P.P. Chruszczewski (red.). *Perspektywy dyskursu religijnego, czyli przyjęcie Kaina*. Kraków: Tertium, 237-244.
- (73) Skrzypiec, A.M. 2005. On some reductionist tendencies in Modern Welsh. W: D. Stanulewicz, R. Kalisz, W. Kürschner, C. Klaus (red.). *De lingua et litteris: Studia in honorem Casimiri Andreae Sroka*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 137-140.
- (74) Skrzypiec, A.M. 2009. Język walijski – umierający czy odżywiający? P.P. Chruszczewski, S. Prędotą (red.). *Prace Komisji Nauk Filologicznych Oddziału Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu*

- I. Wrocław: Polska Akademia Nauk, Oddział we Wrocławiu, 347-352.
- (75) Skrzypiec, A.M. 2010. Kategoria rodzaju gramatycznego w języku walijskim. W: D. Stanulewicz (red.). *Lingua Terra Cognita I. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesorowi Romanowi Kaliszowi*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 203-216.
- (76) Skrzypiec, A.M. 2010. Kilka spostrzeżeń na temat zapożyczeń w języku walijskim. W: E. Komorowska, D. Stanulewicz (red.). *Język, tożsamość i komunikacja międzykulturowa. Księga Pamiątkowa ofiarowana Doktor Bożenie Zinkiewicz-Tomanek*. Szczecin: Volumina.pl Daniel Krzanowski, 276-285.
- (77) Stalmaszczyk, P. 2002. Celtic Studies in Poland in the 20th century: A bibliography. W: R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 111-123.
- (78) Stalmaszczyk, P. 2002. Issues in Irish English vocabulary. W: I.R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 63-71.
- (79) Stalmaszczyk, P. 2003. Przyimkowe konstrukcje posesywne w językach celtyckich. *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, nr XLVIII, 123-135.
- (80) Stalmaszczyk, P. 2005. *Celtic Presence: Studies in Celtic Languages and Literatures: Irish, Scottish Gaelic and Cornish*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- (81) Stalmaszczyk, P. 2005. Celtic words in English. *Rozprawy Komisji Językowej ŁTN*, nr L, 151-165.
- (82) Stalmaszczyk, P. 2007. Prepositional possessive constructions in Celtic languages and Celtic Englishes. W: H.L.C. Tristram (red.). *The Celtic Languages in Contact: Papers from the Workshop within the Framework of the XIII International Congress of Celtic Studies, Bonn, 26-27 July 2007*. Potsdam: Potsdam University Press, 126-145.
- (83) Stalmaszczyk, P. 2007. Przyimki zaimkowe i konstrukcje posesywne w nowożytnych językach celtyckich. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*, nr LXII, 157-171.
- (84) Stalmaszczyk, P. 2007. The changing face of Gaelic Scotland. W: K. Kujawińska-Courtney, M. Łukowska (red.). *Multiculturalism at the Start of 21st Century*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 443-462.
- (85) Stalmaszczyk, P. 2007. The lexicon of Irish English: Borrowings with the diminutive suffix, semantic conflation and literal translation. *Beyond Philology*, nr 4, 31-49.
- (86) Stalmaszczyk, P. 2008. Language contact and word-formation:

- Diminutive forms in Irish English. W: A. Bloch-Rozmej (red.). *Issues in Celtic Linguistics*. Lublin: Wydawnictwo KUL, 205-220.
- (87) Stalmaszczyk, P. 2009. Między fleksją a słowotwórstwem: celtyckie przyimki zaimkowe (na przykładzie języków goidelskich). *Slavia Meridionalis*, nr 9, 139-151.
- (88) Stalmaszczyk, P. 2009. *Studies in Celtic Languages and Celtic Englishes*. Łask: Oficyna Wydawnicza Leksem.
- (89) Stalmaszczyk, P. 2009. The permanence of place: Places and their names in Irish literature. *Studia Celto-Slavica*, nr 2, 93-109.
- (90) Stalmaszczyk, P., G. Elmore. 2001. Landscapes, places and names in Irish literature. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 9-24.
- (91) Stalmaszczyk, P., K.T. Witczak. 2001. On two Baltic-Celtic terms for 'stallion'. *Poznańskie Studia Baltystyczne*, nr 1, 29-32.
- (92) Stalmaszczyk, P., K.T. Witczak. 2002. Etyma Celtica (1-3). W: I.R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 73-79.
- (93) Stanulewicz, D. 2007. Grue in Welsh. *Beyond Philology*, nr 4, 51-62.
- (94) Stanulewicz, D. 2010. Słownictwo barw w języku walijskim. W: Ewa Komorowska, Patrycja Kamińska (red.). *Ad fontes: Księga Jubileuszowa ofiarowana Profesor Oldze T. Motczanowej*. Szczecin, Volumina.pl Daniel Krzanowski, 323-338.
- (95) Stanulewicz, D., A.M. Skrzypiec. 2008. The Welsh noun phrase: A preliminary grammar. *Anglica Wratislaviensia*, nr 46, 119-129.
- (96) Stanulewicz, D., A.M. Skrzypiec. 2010. Kilka uwag o kwiatach i innych roślinach w języku i kulturze Walii. W: E. Komorowska, D. Stanulewicz (red.). *Język, kultura i świat roślin. Księga Pamiątkowa ofiarowana Profesor Halinie Chodurskiej*. Szczecin: Volumina.pl Daniel Krzanowski, 252-261.
- (97) Stanulewicz, D., A.M. Skrzypiec. 2010. Is Welsh an endangered language? *Linguistics Applied*, nr 2/3, 267-279.
- (98) Stefański, W. 2002. Negative and interrogative structures in Modern Breton. W: I.R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 81-86.
- (99) Ward, J. 2007. Grammatical ambiguity as an expression of uncertainty in Seamus Heaney's poetic world. *Beyond Philology*, nr 4, 205-220.
- (100) Wiszniowska, M. 2001. From the peripheries to the centre – Irish comedy on English stage: Brain drain or cultural exchange. W: J. Burzyńska, D. Stanulewicz (red.). *From the Peripheries to the*

- Centre: Studies in (Anglo-)Irish Literature*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 25-41.
- (101) Wiśniewski, T. 2006. *Kształt literacki dramatu Samuela Becketta*. Kraków: Universitas.
- (102) Wiśniewski, T. 2007. Space and communication in Samuel Beckett's *Company* and in some of his dramatic works. *Beyond Philology*, nr 4, 221-241.
- (103) Witczak, K.T. 2002. Remarks on Indo-European substratal features in some Celtic lexical items. W: I.R. Danka, P. Stalmaszczyk (red.). *Studia Indogermanica Lodziensia 4: Language Contact in the Celtic World*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 87-99.
- (104) Wójcik-Leese, E., 2002. Odurzenie słowem: przetrzymać McGuckian. W: D. Malcolm (red.). *Eseje o współczesnej poezji brytyjskiej i irlandzkiej 3*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s. 162-176.

6. Zakończenie

W tym krótkim opracowaniu nie ująłem wielu polskich publikacji celtologicznych, za co chciałbym przeprosić ich Autorów, ale zależało mi nie tyle na sporządzeniu dokładnej bibliografii studiów celtyckich, ile na nakreśleniu głównych kierunków rozwoju polskiej celtologii na początku XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem językoznawstwa. Mam nadzieję, że cel ten został osiągnięty.

Jak wynika z przedstawionych powyżej danych, polscy celtolodzy-filolodzy koncentrują się przeważnie na literaturze (anglo)celtyckiej, oraz na języku irlandzkim i walijskim, a także irlandzkiej odmianie angielszczyzny i kwestiach dotyczących przekładu tekstów (anglo)celtyckich na inne języki.

Należy pamiętać, iż celtologia jest rozwijana w Polsce nie tylko w obrębie nauk filologicznych. Chciałbym tu przypomnieć, iż w czasach starożytnych Celtowie przebywali na terenach obecnej Polski – pisała o tym m.in. Janina Rosen-Przeworska w 1964 roku²². W ostatnich latach trwają badania archeologiczne nad obecnością Celtów na Górnym Śląsku, Opolszczyźnie i w Małopolsce.

W Polsce nie ma samodzielnych instytutów filologii irlandzkiej czy walijskiej, chociaż studenci mogą studiować celtologię w ramach anglistyki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W ostatnich czasach zainteresowanie językami, literaturami i szeroko rozumianymi kulturami celtyckimi wyraźnie wzrosło – co także znajduje odzwierciedlenie w zwiększającej się liczbie badaczy i ich

publikacji. Może ten wzrost zainteresowania przyczyni się do utworzenia odrębnych instytutów filologii celtyckiej, które – oprócz kształcenia studentów – zaangażują się jeszcze intensywniej w badania celtologiczne.

ABSTRACT

Research directions in Polish Celtic Studies at the beginning of 21th century.

Key words: Celtic Studies, philology, Irish and Welsh

The aim of this paper is to present the main directions of the development of Polish Celtic Studies in 2001-2010. The paper briefly discusses publications in the area of philology, with emphasis on linguistics, and provides the reader with a list of selected books and articles. Polish scholars concentrate mainly on (Anglo-)Celtic literature and on two Celtic languages, Irish and Welsh, as well as on Irish English.